

TEGENBEGROTING SP 2015

Sociaal begroten: lasten omlaag, betere zorg

INLEIDING

Terwijl Nederland in 2014 langzaam lijkt te profiteren van de geleidelijk aantrekkende wereldeconomie, is voor veel mensen in ons land de crisis nog volop bezig. De werkloosheid blijft stijgen en zal naar verwachting aan het einde van het jaar uitkomen op 620 duizend personen. De eenzijdige focus op het terugdringen van het begrotingstekort en op bezuinigen zorgen ervoor dat bestedingen achterblijven en ondernemers veel te weinig investeren. Doordat uitkeringen zijn verlaagd en vaste lasten juist stijgen, zijn steeds meer mensen in financiële problemen gekomen. Een groeiend aantal mensen kan de zorgpremie, de huur of de dagelijkse boodschappen niet meer betalen. Het aantal huishoudens met problematische schulden is de laatste jaren fors gegroeid, evenals de gemiddelde schuld van huishoudens.

Van het principe 'eerlijk delen' is vooralsnog weinig terechtgekomen. Vóór 2014 kregen Nederlanders vier aaneengesloten jaren van koopkrachtdaling te verwerken. In 2014 zou de koopkracht voor iedereen stijgen. Dat blijkt echter vooral het geval voor de middeninkomens en de hogere inkomens. De laagste inkomens profiteren hier het minst van, terwijl zij de afgelopen jaren wel het meest hebben moeten inleveren. Voor gepensioneerden geldt dat zij überhaupt niet meedelen in deze tijdelijke koopkrachtverbetering.

In 2015 zal de situatie voor veel mensen niet wezenlijk verbeteren. De huren zijn in twee jaar tijd met 9 procent gestegen. Ook tegenover de huurstijging volgend jaar staat geen compensatie. De zorgpremie gaat omhoog en het eigen risico wordt niet gecompenseerd. In 2015 verliezen als gevolg van het kabinetsbeleid een half miljoen mensen hun zorgtoeslag. Sinds 2012 zijn dan al bijna twee miljoen mensen het recht op zorgtoeslag kwijtgeraakt.

Als het aan het kabinet ligt, leveren bijstandsgerechtigden nóg meer in en worden mantelzorgers financieel gestraft in plaats van gesteund. De zorg wordt met miljardenbezuinigingen opgezaagd, terwijl ouderen nu al niet de zorg krijgen die ze nodig hebben. De sociale werkvoorziening gaat op slot, waardoor mensen met een arbeidsbeperking niet meer in staat zijn zinvol en fatsoenlijk betaald werk te doen.

De SP maakt sociale keuzes. We stoppen met het verder afbreken van sociale regelingen en roepen bezuinigingen die destructief zijn voor de samenleving een halt toe. De koopkracht van vooral de lagere inkomens wordt verbeterd. Om de economie te laten opveren is nodig dat de binnenlandse bestedingen aantrekken. Alleen dan durft het midden- en kleinbedrijf weer te investeren. Ondernemers krijgen meer mogelijkheden om krediet op te nemen. Het onderwijs krijgt een flinke steun in de rug en de miljardenbezuinigingen in de zorgsector gaan niet door. Daarnaast zullen de zorgkosten voor driekwart van alle Nederlanders dalen door invoering van een inkomensafhankelijke zorgpremie. Om de veiligheid te garanderen krijgen politie en justitie meer middelen om misdadigers op te sporen – en te bestraffen.

Tegenover extra uitgaven staan slimme besparingen en beperkte lastenverzwaringen. Deze laten we neerkomen bij hen die dat het beste kunnen dragen. Grote bedrijven, de financiële sector en mensen met hoge salarissen of grote vermogens gaan een kleine extra bijdrage leveren. Verspilling en bureaucratie in de zorg en in het onderwijs worden tegengegaan.

Effect voorstellen SP	mln	
Investeringen	4300	
Besparingen	7400	
Lastenverlichting	13850	
Lastenverzwaring	8600	
Begrotingstekort		2,5%

INVESTERINGEN

Vele jaren van bezuinigen kunnen niet in één jaar ongedaan worden gemaakt. We kiezen er daarom voor om de meest kwalijke maatregelen terug te draaien en daarnaast de economie met gerichte maatregelen te stimuleren. Met deze tegenbegroting wordt een aanzet gegeven voor een nieuw sociaal beleid.

Omdat de binnenlandse vraag en bedrijfsinvesteringen nog altijd achterblijven en de economie mede daarom maar beperkt verbetert, wil de SP de economie stimuleren. We beginnen daarmee door het btw-tarief in twee etappes terug te brengen naar negentien procent. In 2015 wordt deze teruggebracht naar twintig procent.

Door de accijnsverhoging op brandstof komen veel ondernemers in de grensstreken diep in de problemen. Die accijnsverhoging draait de SP terug. Ondernemers die een gezond bedrijf hebben moeten kunnen aankloppen bij een nieuw op te richten nationale investeringsbank. Op deze manier worden ook investeringen die een langere tijd nodig hebben om zichzelf terug te verdienen, bijvoorbeeld in duurzaamheid, bevorderd. Daarnaast geeft de SP de bouwsector een impuls door meer onderhoud te plegen aan scholen en universiteiten en deze energiezuinig te maken. De verhuurderheffing die corporaties de mogelijkheid ontnemt om te investeren in sociale woningbouw, wordt in drie stappen afgeschaft. Het geldt dat corporaties overhouden moeten zij verplicht investeren in nieuwe sociale woningen. Ook komt geld beschikbaar om de jeugdwerkloosheid gericht te bestrijden.

Deze begroting heeft directe invloed op het aantal banen in Nederland. Er worden onder andere vijfhonderd inspecteurs aangenomen bij de voedsel- en warenautoriteit, zodat de veiligheid van ons voedsel en de controle op dierenwelzijn wordt verbeterd.

Voedselschandalen als salmonellavergiftiging en paardenvleesfraude worden daardoor effectief bestreden. Ook wordt de Belastingdienst, die al jaren zucht onder een hoge werkdruk en voortdurende reorganisaties, uitgebreid met driehonderd inspecteurs.

Omdat te veel misdaden onbestraft blijven, trekt de SP geld uit om politie en justitie te versterken. Er komen meer officieren van justitie en rechters om (straf)zaken sneller te kunnen afhandelen.

In 2015 wil het kabinet een groot deel van de zorg neerleggen bij de gemeenten. De gemeenten krijgen niet alleen de zorg, maar daarbij ook een dikke bezuiniging in de schoot geworpen. Of gemeenten dit allemaal op zo korte termijn aankunnen is volstrekt onduidelijk. Veel gemeenten geven nu al aan dat het niet gaat lukken. Om te voorkomen dat mensen straks geen begeleiding of dagbesteding krijgen, dat dagbestedingscentra moeten sluiten en personeel moet worden ontslagen kiest de SP ervoor om de bezuinigingen die gepaard gaan met de decentralisaties terug te draaien. Het wegbezuinigen van veertig procent van het budget voor de thuiszorg, terwijl mensen aan de andere kant worden gedwongen om langer thuis te blijven wonen, is tegenstrijdig. De SP draait ook deze bezuiniging terug.

In het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en de MBO's is sprake van zogenaamde 'plofklassen', met meer dan 30 leerlingen. Om iedereen de aandacht te geven die hij verdient

zet de SP in op kleinere klassen. Iedere jongere hoort de mogelijkheid te krijgen om zich te ontplooien, daar horen geen financiële barrières bij. Jongeren wiens ouders geen dikke portemonnee hebben krijgen daarom een hogere aanvullende studiebeurs. Ook wordt geld vrijgemaakt voor meer wetenschappelijk onderzoek. Per saldo wordt er 400 miljoen extra geïnvesteerd in onderwijs.

Om te verzekeren dat iedereen die een beschutte werkplek nodig heeft hier ook daadwerkelijk voor in aanmerking komt en lokale en regionale sociale werkvoorzieningen blijven bestaan, roept de SP een noodfonds in het leven waarmee toegang tot de sociale werkvoorziening wordt gegarandeerd, ook in gemeenten die dit zelf onvoldoende hebben gewaarborgd.

Bijstandsgerechtigden die samenwonen, krijgen van het kabinet een flinke korting op hun uitkering. Bovendien gaan de uitkeringen ook nog omlaag. Deze aanslag op sociale zekerheden wordt door de SP een halt toegeroepen. Het is asociaal om mensen die voor elkaar zorgen financieel te straffen, daarom schrappen we de mantelzorgboete. Ook gaat de verlaging van de bijstandsuitkering niet door.

Iedereen moet zijn of haar recht kunnen halen, griffierechten worden daarom niet verhoogd. Ook wordt geïnvesteerd in de gesubsidieerde rechtsbijstand. Het openbaar vervoer moet een volwaardig alternatief worden voor de auto. Daarom moet de prijs van treinkaartjes niet omhoog, maar juist omlaag. Ook moet er voldoende mogelijkheid zijn om je fiets te stallen en moet worden geïnvesteerd in het onderhoud van spoorwegen en het wegnemen van knelpunten. We investeren in de culturele sector, om de grootste schade van de bezuinigingen te herstellen. Bijvoorbeeld door investeringen in het fonds podiumkunsten, zodat meer instellingen in aanmerking komen voor subsidie.

Investerings	mln	mln
Uitbreiden inspecties op verschillende terreinen	100	
Noodfonds voor sociale werkplaatsen	200	
Terugdraaien kostendelersnorm WWB	100	
Overbruggingsregeling 65 plus gat	100	
Terugdraaien verlaging referentieminimumloon	200	
Bestrijden jeugdwerkloosheid	200	
<i>Totaal Sociale Zekerheid</i>		900
Thuiszorg	500	
Begeleiding	700	
<i>Totaal Zorg</i>		1200
Kleine klassen	300	

Aanvullende beurs	100	
Intensivering onderzoek WO	100	
Onderhoud gebouwen	200	
<i>Totaal onderwijs</i>		700
Cultuur	100	
<i>Totaal cultuur</i>		100
Investeren justitieapparaat	100	
Versterken rechtsstaat	100	
<i>Totaal Veiligheid en Justitie</i>		200
Hoofdvaarwegennet	50	
Spoorwegen	150	
Prijs treinkaartje omlaag	70	
Fietsenstallingen bij stations	30	
<i>Totaal Bereikbaarheid</i>		300
Biodiversiteitsbouw	100	
Recreatiegroen voor stedelingen	100	
Duurzame energie (intensivering SDE+ regeling)	300	
Energiebesparing woningen	200	
<i>Totaal Milieu</i>		700
Armoedebeleid partnerlanden	100	
Oprichting Investeringsbank	100	
<i>Totaal Overig</i>		200
Totaal investeringen		4300

BESPARINGEN

In de zorg wordt nog altijd veel geld uitgegeven aan zaken waarvoor dit niet is bedoeld. Er is geen reden om medisch specialisten en bestuurders in de zorg buitensporige salarissen uit te keren. Deze salarissen verlagen we. Ook kan worden bespaard door hulpmiddelen voortaan centraal in te kopen. Onnodige bureaucratie die de zorg duurder maakt, wordt daarmee fors verminderd.

Ook in het onderwijs is er nog altijd veel bureaucratische rompslomp. Door het centraal uitbetalen van de salarissen van leraren hoeft niet iedere school ingewikkelde modellen te hanteren om lerarensalarissen te berekenen. Dit brengt een forse administratieve verlichting voor scholen met zich mee. Per saldo wordt er 450 miljoen geïnvesteerd in onderwijs.

De SP haalt de handel in softdrugs uit de illegaliteit en gaat deze legaliseren en reguleren. Dealers wordt daarmee de wind uit de zeilen genomen, waardoor tevens kan worden bespaard op de inzet van politie en justitie. Ook krijgt de staat meer belastingopbrengsten door accijns op softdrugs te heffen. De sectorplannen, die geen baan zullen opleveren terwijl dat wel de bedoeling is, worden geschrapt.

Besparingen	mln	mln
Schrappen sectorplannen	200	
Kinderbijslag inkomensafhankelijk	300	
Toetsingsinkomen toeslagen	300	
Vervallen zorgtoeslag	4700	
<i>Totaal Sociale Zekerheid</i>		5500
Honoraria medisch specialisten en topinkomens bestuurders omlaag	200	
Centrale inkoop hulpmiddelen	100	
Aanpassing referentiemethode geneesmiddelen	300	
Vermogensinkomstenbijstelling AWBZ	200	
<i>Totaal Zorg</i>		800
Centraal uitbetalen lerarensalarissen	150	
Verschuiving onderzoek HBO naar onderzoek WO	100	
<i>Totaal Onderwijs</i>		250
Decriminalisering softdrugs	200	
Opbrengst fraudebestrijding	100	

<i>Totaal Veiligheid en Justitie</i>		300
Besparen hoofdwegennet	300	
<i>Totaal Bereikbaarheid</i>		300
Defensie	50	
Verschuiving bedrijvenfonds naar armoedebeleid partnerlanden	100	
Kartelboetes	100	
<i>Totaal Overig</i>		250
Totaal besparingen		7400

LASTEN

In Nederland is sprake van een wel erg ongelijke verdeling van rijkdom. De twee procent rijkste Nederlanders heeft bijna een derde van al het vermogen in handen. De rijkste twintig procent heeft zelfs meer dan de helft. Maar ook de inkomens van Nederlanders lopen steeds verder uiteen. Terwijl bestuurders van beursgenoteerde bedrijven vijf jaar geleden veertig keer het salaris van een werknemer opstreken, is dat nu al meer dan vijftig keer. De SP wil geen grotere, maar kleinere verschillen in inkomen en vermogen. In internationaal opzicht heft Nederland uitzonderlijk weinig op vermogen en veel op arbeid. Nederland is in dat opzicht internationaal steeds verder uit de pas gaan lopen.

De SP herstelt die balans. De vermogensrendementsheffing die spaarders dupeert, maar beleggers ontziet, wordt omgezet in een vermogenswinstbelasting. Hiermee wordt niet een verondersteld rendement, maar alleen het werkelijk genoten rendement op vermogen belast. Voor de echt grote vermogens van meer dan 500.000 euro voert de SP een bescheiden vermogensbelasting in. De lastenverlichting die voor hogere inkomens is doorgevoerd wordt gedeeltelijk teruggedraaid. Het geld dat vrijkomt wordt besteed om de lagere inkomens meer koopkracht te geven, door middel van een hogere arbeidskorting en een verlaging van de eerste tariefschijf in de inkomstenbelasting.

Op de woningmarkt zijn het vooral huurders die het moeten ontgelden. Zij worden geconfronteerd met forse huurstijgingen. De SP wil hier meer balans brengen in de koop en huursector. De hypotheekrenteaftrek blijft, maar wordt afgetopt bij een maximale hypotheekschuld van 700.000 euro voor bestaande gevallen en 350.000 euro voor nieuwe gevallen. Daarmee blijft de hypotheekrenteaftrek gegarandeerd, maar wordt het bezit van de grootste huizen niet langer door de overheid gesubsidieerd.

De zorgkosten kunnen eerlijker worden verdeeld. De SP voert een inkomensafhankelijke zorgpremie in, waardoor veel mensen minder aan zorg betalen. De zorgtoeslag kan daardoor komen te vervallen. Het eigen risico wordt fors verlaagd en op termijn afgeschaft, waardoor ziek niet langer betaalt voor gezond. De bezuiniging waardoor een half miljoen mensen hun zorgtoeslag verliezen wordt teruggedraaid.

De financiële sector gaat meer bijdragen aan gezonde overheidsfinanciën. We verhogen de bankenbelasting en voeren daarnaast een financiële transactiebelasting in. Financiële transacties worden daardoor licht belast, waardoor speculeren wordt ontmoedigd en investeren in de reële economie aantrekkelijker wordt. Ook grote bedrijven gaan door middel van een iets hogere winstbelasting meer bijdragen, terwijl kleine bedrijven worden ontzien.

Om het milieu niet verder te vervuilen en energiezuinig en schoon gedrag te stimuleren, wordt het belastingstelsel flink vergroend. Onder het motto 'de vervuiler betaalt' wordt milieuonvriendelijk gedrag ontmoedigd door hogere heffingen. Er komt een belasting op het verbranden van afval, waardoor recyclen wordt gestimuleerd.

Lastenverzwaringen	mln
Woningmarktpakket	700
Vermogenswinstbelasting en vermogensbelasting	1500
Invoering toptarief van 65% vanaf 150.000 euro	400
Afschaffen 30%-regeling	300
Aanpassen afbouw arbeidskorting	700
Milieubelastingen	1400
Softdrugs onder accijns	300
Bankenbelasting	600
Transactiebelasting	300
Verhoging VPB en afschaffen deelnemingsrente	1800
Verlengen crisisheffing	600
	8600

Lastenverlichtingen	mln
Terugdraaien verhuurderheffing in 3 stappen	450
Arbeidskorting 200 euro omhoog	1200
Algemene heffingskorting 175 euro omhoog	2200
Verhogen kinderopvangtoeslag	100
Terugdraaien bezuiniging zorgtoeslag	400
Terugdraaien accijnsverhoging op diesel en LPG	300
Algemene btw-tarief omlaag (1%) naar 20%	1900
Verlaging eerste belastingtarief	2600
Inkomensafhankelijke zorgpremie	4700
	13850